

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK SZÓSZÓLÓJA KÖZLEMÉNYE AZ ELSIVATAGOSODÁS ÉS ASZÁLY ELLENI KÜZDELEM VILÁGNAPJA ALKALMÁBÓL

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes az elsivatagosodás és az aszály elleni küzdelem kapcsán az éghajlatváltozás káros hatásainak enyhítésére, a vízvédelem fontosságára hívja fel a figyelmet.

Az elsivatagosodás és az aszály elleni küzdelem világnapját minden év június 17-én azért tartják, hogy felhívják a nyilvánosság és a döntéshozók figyelmét e környezeti kockázat elleni küzdelem fontosságára. Az éghajlatváltozás miatt az aszályok gyakorisága és súlyossága folyamatosan növekszik. Az ENSZ becslése szerint 2050-re a szárazság a világ lakosságának háromnegyedét érintheti. Magyarország harmadik, 2022-2027 évekre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási terve (VGT3) szerint az európai és hazai modellkutatások azt valószínűsítik, hogy Magyarországon is módosulhat az országban rendelkezésre álló vizek mennyisége és minősége az éghajlatváltozás hatására. Az aszály jelenleg elsősorban az Alföld közepét sújtja, azonban előfordulásának valószínűsége, intenzitása és súlyossága Magyarország teljes területén növekvő tendenciát mutat. A vízhiány egyre nagyobb kockázati tényezőt jelent hazánk fenntarthatósága számára is.

A vízhiány és aszály kezelésének valamennyi területére kiterjedő feladatokat összefoglaló Nemzeti Aszálystratégiát még nem fogadták el, így az abban javasolt további lépések is váratnak magukra, holott a vízhiány és aszály elleni védekezés egyik leghatékonyabb módja egy komplex, preventív szemléletű stratégiai terv és annak gyakorlati alkalmazása lenne. A Nemzeti Aszálystratégia elfogadása segítséget jelenthetne abban, hogy a vízhasználatot a fenntarthatóság elve hassa át, a vízhasználók (vízgazdálkodás, mezőgazdaság, természetvédelem, ipar, területfejlesztés stb.) szempontjai összhangba kerüljenek. A téma súlyát jelzi, hogy idén a belügyminiszter 2022. március 21-én már kihirdette a tartósan vízhiányos időszakot Magyarország területére.

Magyarország Alaptörvényének több cikke [(P) cikk, XX cikk, 38. cikk] kitér a víz jelentőségére, amely a nemzet megóvandó közös örökségének, valamint nemzeti vagyonnak minősül, így annak védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele.

Az Alkotmánybíróság a 13/2018. (IX. 4.) AB határozatában megállapította, hogy a nemzet közös örökségét érintő szabályozási tárgyak – jelen esetben a víz, vízkészlet – esetében az Alaptörvény P) cikkében foglalt kötelezettségek teljesítése érdekében a stratégiai tervezés kiemelkedő fontossággal bír.

Fentiek miatt szükséges az aszálystratégia elfogadása, az aszályok kezeléséhez a jogszabályi környezet harmonizálása és az azokban foglaltak gyakorlati megvalósítása, hogy a jövő nemzedékek megfelelő minőségű és mennyiségű vízkészlethez való hozzáférése biztosítható legyen.

Az éghajlatváltozás, a fokozott üvegházhatás, a folyók és tavak vizeinek erősebb párolgása, közvetlenül érinti az ivóvízbázisokat is, amely folyamatok ivóvízhiányhoz is vezethetnek. Emiatt az ivóvízkészletekkel is körültekintően és takarékosan kell bánnunk. A környezettudatos életmód azon túl, hogy pénzt és energiát takarít meg, hozzájárul az ivóvízkészletek védelméhez és a környezeti fenntarthatósághoz is.

Lépjünk fel együtt a szárazság ellen!